

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน โครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง พฤษภาคม 2553 – พฤษภาคม 2555

Poverty Reduction In The Doi Mae Salong Landscape

“Improving Local Economic Conditions Through Income Generation Opportunities”

โครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง “ปรับปรุงเศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างโอกาสเพิ่มรายได้ชุมชน”

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน

โครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง

พฤษภาคม 2553 – พฤษภาคม 2555

Poverty Reduction In The Doi Mae Salong Landscape

“Improving Local Economic Conditions Through Income Generation Opportunities”

โครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง “ปรับปรุงเศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างโอกาสเพิ่มรายได้ชุมชน”

IUCN หรือ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ไอ ยู ซี เอ็น (IUCN, the International Union for Conservation of Nature) หรือ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2491 ภายใต้ความร่วมมือของรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่หลากหลาย มีสมาชิกกว่า 1,000 องค์กร ครอบคลุม 158 ประเทศทั่วโลก

IUCN มุ่งผลักดัน ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่สังคมทั่วโลกเพื่ออนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของธรรมชาติ เพื่อให้แน่ใจว่ามีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง และมีความยั่งยืนต่อระบบนิเวศ IUCN มีเครือข่ายสมาชิกและพันธมิตรที่เข้มแข็ง ที่สามารถเพิ่มศักยภาพและสนับสนุนให้ความร่วมมือในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับโลก

องค์กรภาคีสมาชิกของ IUCN ประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์กร ที่ทำงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชั้นนำของประเทศ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิสืบนาคะเสถียร ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์แห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และสถาบันธรรมชาติเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

บทที่ 1 Executive Summary	5
บทที่ 2 ความเป็นมาของโครงการ	14
2.1 หลักการและเหตุผล	15
2.2 วัตถุประสงค์โครงการ (Project Objective)	17
2.3 ผลลัพธ์โครงการ (Project Outputs)	17
2.4 ระยะเวลาดำเนินโครงการ	18
2.5 งบประมาณโครงการ	18
2.6 บริบทของพื้นที่โครงการ	18
บทที่ 3 รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน พฤษภาคม 2553 – พฤษภาคม 2555	36
• ความก้าวหน้าตามผลลัพธ์และกิจกรรมของโครงการฯ	37
• แผนงานต่อเนื่องปี 2555-เมษายน 2556	60
ประมวลภาพกิจกรรมโครงการฯ ที่ผ่านมา	62

EXECUTIVE SUMMARY

“Poverty Reduction in the Doi Mae Salong Landscape – Improving local economic conditions through income generation opportunities” is a three-year project agreement (May 2010 – April 2013) between the PTT Exploration and Production Public Company Limited, TOTAL E&P Thailand and IUCN, the International Union for Conservation of Nature. The project goal is to address poverty through livelihoods improvement and to contribute to the improvement of watershed functions in northern Thailand.

Doi Mae Salong is the project target area. It is located in Chiangrai province, in the mountainous border triangle of Lao PDR, Myanmar and Thailand. It is an important watershed area, but has been badly degraded by poor agricultural practices. There is a large population consisting of members of various hill tribes, refugees from Myanmar and the descendants of former Chinese Kuomintang soldiers.

The project consists of 3 outputs and 11 activities. This cumulative progress report describes the progress and achievements over two years of implementation from May 2010 – May 2012, outlined in the summary table below:

Activity Under Work Plan for 2010-2011	Indicator of success by end of the project	Status on May 2012
<p>3.1.1 Promotion of agro-forestry practices for small farmers (including coffee, macadamia nut, bamboo, rattan, medicinal plants and other fruit and vegetable crops) based on suitability of soil and farm location (Change from heavy use of chemical mono cropping system to sustainable agro-forestry practices).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 300 farmers/300 rai in 7 target villages adopted and developed trial plots on agro-forestry practices by 2012 	<ul style="list-style-type: none"> - Progressing as expected. - 625 rai of coffee have been planted in a mixed cropping pattern with forest trees, fruit trees and fast-growing tree species. - 120 rai of Macadamia nut mixed with other “<i>farmer-selected</i>” fruit crops have been established. - Through a series of study tours, training courses and exposure visits, farmers in target villages have: a) Adapted agroforestry and mixed cropping practices; b) Started growing various new crops and learned how to improve their quality and productivity; and c) Started earning better incomes from new or introduced crops such as strawberry, various kinds of vegetables, grapes, avocado and mango. - Grapefruit culture has been introduced and is being developed by 14 additional farmers from 7 target villages. - 30 farmers have been trained in persimmon grafting techniques, and have successfully produced a good variety of persimmon fruit. - The average income per rai of coffee growers is 20,800 baht. At least 200 farmer households in the target villages are growing coffee on an average of 1–3 rai of land per family. Their incomes have been calculated on the basis of a coffee cherry price of 26 baht/kg and an average yield of 800 kg/rai.

Activity Under Work Plan for 2010-2011	Indicator of success by end of the project	Status on May 2012
<p>3.1.2 Support small farmers to develop terrace paddy fields and improved small irrigation systems for sustainable land use and land tenure, which will contribute to sustainable land use system in the highland areas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • New rice terrace paddies and small irrigation systems constructed to improve paddy rice production for 100 farmers on 100 rai of land by 2012 • Increase rice yield for 100 small farmers by 15% from 2009 yield levels by 2012 and improve food security for local communities. 	<ul style="list-style-type: none"> - Progressing as expected. Fifty rai of new terrace paddies have been developed by 50 farmers. - Development of a further 50 rai is expected to be completed by August 2012. - Farmers have been giving positive feedback about the stronger vegetative growth of terraced rice, and are expecting higher yields than those from upland rice. - A rice yield assessment will be conducted in the forthcoming harvesting season. - Other crops such as strawberry, persimmon, passion fruit, mulberry, avocado and different varieties of vegetables, have been introduced and are being trialled by farmers. Participants are learning how to grow these crops for direct income as well as to develop an attractive agricultural landscape that will contribute indirectly to tourism growth.
<p>3.1.3 Support the establishment of coffee producer groups and strengthen their management capacity for producing and marketing good quality (and environmentally friendly) Arabica coffee (“Pana Coffee”, meaning coffee from the forest).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Establish at least one coffee production and marketing community enterprise group to produce good quality Arabica coffee (“Pana Coffee”) by 2012, to trade in the DMS landscape and the domestic market. 	<ul style="list-style-type: none"> - Progressing as expected. Preparatory work with the Royal Project is ongoing. This activity will be completed by the end of 2012. - The “Pana Coffee” brand has been created. - Two coffee producer groups have been established, but due to the doubling of the coffee price in the recent harvesting season (to 26 baht/kg), farmers have preferred to sell cherries rather than process coffee beans.

Activity Under Work Plan for 2010-2011	Indicator of success by end of the project	Status on May 2012
3.1.4 Promotion of black-bone chicken raising for household consumption, additional income generation and animal manure for biofertilizer production.	<ul style="list-style-type: none"> • At least 30 households from two target villages gain additional income (from 2011 onwards) from chicken raising 	<ul style="list-style-type: none"> - Refocused to emphasize activity 3.1.1 in the first year. - This activity has been modified into two actions: 1. Provide veterinary training services to control avian flu instead of supporting chicken breeding; and 2. Promote meat rabbit raising, which was identified as a new income opportunity, whereas chicken raising is common amongst most farmers in DMS. - Four pilot farmers have been able to produce 145 rabbits for sale at a price per head of 100 baht. - Training of other farmers for replication is ongoing.
3.1.5 Promotion of pig raising for household consumption, additional income generation and animal manure for biofertilizer	<ul style="list-style-type: none"> • At least 10 households from two target villages gain additional income (from 2011 onwards) from pig raising 	<ul style="list-style-type: none"> - Progressing as expected. Thirty piglets have been delivered to 10 farmers and training has been delivered. Field supervision is ongoing.
3.2.1 Strengthening capacities of existing women's weaving and men's handicraft groups, through providing training and increasing knowledge of production, marketing and financial schemes in collaboration with the Social Development and Welfare Department and other agencies	<ul style="list-style-type: none"> • At least 50 women and men trained in production, marketing and financial management schemes • At least three women's interest groups and one men's handicraft group have improved their product development skills • Increased income generation for the three women's and men's groups by 2012 	<ul style="list-style-type: none"> - Progressing as expected. Three women's weaving groups from three villages have been trained and are developing weaving products and marketing actions. - A women's craft centre has been established in one village, and is being used to display handicrafts and provide additional space for village meetings. - Capacity building for a men's handicraft group is ongoing.

Activity Under Work Plan for 2010-2011	Indicator of success by end of the project	Status on May 2012
3.2.2 Assist communities to improve small-scale tourism infrastructure for community based ecotourism, e.g. local guides, community museum, nature trails and information boards, where appropriate (based on consultation and feasibility assessment in collaboration with the Community-Based Tourism Institute)	<ul style="list-style-type: none"> • At least 3 community groups developed and generating income from tourism, and the benefits distributed equally amongst groups by 2012 	- Progressing as expected. Three community groups have been trained and the development of products and services (e.g. nature trails, housing facilities, local guides, tour programmes) is ongoing.
3.2.3 Improvement of the existing roadside market for community members to sell local products and establishment of a system for benefit sharing (with support from TAO and Royal Thai Armed Forces, RTAF)	<ul style="list-style-type: none"> • A roadside market developed and managed by villagers for marketing of local products that contributes to increased incomes 	- Achieved as planned. One roadside market has been established and is being used to market local products.
3.3.1 Development of savings and credit schemes for improving living standards through training forums and coaching at the ground level.	<ul style="list-style-type: none"> • Establish savings and credit schemes in seven villages • Each of the seven village schemes to be functioning properly and demonstrating benefits from increased savings rates. 	Progressing as expected. Seven target villages have received training and education on sufficiency economy practices, and have launched savings schemes through a savings campaign.

Activity Under Work Plan for 2010-2011	Indicator of success by end of the project	Status on May 2012
<p>3.3.2 Conduct study tour for villagers to learn about sustainable development experiences in other areas in Thailand. This activity aims to support community members to generate innovative ideas and adapt successful practices locally.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 120 people to participate in study tours by 2012 (1 group of 40 people each year) • Participants of study tour to apply learning and initiate actions to improve their livelihoods 	<p>- Achieved as planned. A study tour was conducted at the beginning of the project to learn about the King-Initiated philosophy and sufficiency economy practices.</p>
<p>3.3.3 Provide incentives and support for villages as a group, to develop and implement innovative ideas to contribute to a sustainable village economy through conducting competitions between villages and offering small grants for their application</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A competition amongst the 7 villages will be held at the end of both 2011 and 2012. • 3 small grants will awarded to the top 3 villages each year to support the application of these activities 	<p>- Due to be conducted on 12–14 June 2012.</p>
<p>Conduct rapid assessment of baseline data (ecological, socio-economic, institutional, etc.) for the selected villages and prepare a report.</p>		<p>- Completed</p>

Project timeframe and assessment of progress as of May 2012

ACTIVITIES	2010				2011				2012				2013	Progress	
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1		
3.1.1 Promotion of agro-forestry practices for small farmers (including coffee, macadamia nut, bamboo, rattan, medicinal plants and other fruit and vegetable crops) based on suitability of soil and farm location (Change from heavy use of chemical mono cropping system to sustainable agro-forestry practices).	x	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x		70
3.1.2 Support small farmers to develop terrace paddy fields and improved small irrigation systems for sustainable land use and land tenure, which will contribute to sustainable land use system in the highland areas.			x	x			x	x			x	x			80
3.1.3 Support the establishment of coffee producer groups and strengthen their management capacity for producing and marketing good quality (and environmentally friendly) Arabica coffee ("Pana Coffee", meaning coffee from the forest).		x	x			x	x				x				70
3.1.4 Promotion of black-bone chicken raising for household consumption, additional income generation and animal manure for biofertilizer production.			x									x			80
3.1.5 Promotion of pig raising for household consumption, additional income generation and animal manure for biofertilizer			x					x							75
3.2.1 Strengthening capacities of existing women's weaving and men's handicraft groups, through providing training and increasing knowledge of production, marketing and financial schemes in collaboration with the Social Development and Welfare Department and other agencies	x			x								x			80
3.2.2 Assist communities to improve small-scale tourism infrastructure for community based ecotourism, e.g. local guides, community museum, nature trails and information boards, where appropriate (based on consultation and feasibility assessment in collaboration with the Community-Based Tourism Institute)			x	x									x	x	75

ACTIVITIES	2010				2011				2012				2013	Progress	
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1		
														%	
3.2.3 Improvement of the existing roadside market for community members to sell local products and establishment of a system for benefit sharing (with support from TAO and Royal Thai Armed Forces, RTAF)					x	x									90
3.3.1 Development of savings and credit schemes for improving living standards through training forums and coaching at the ground level.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			75
3.3.2 Conduct study tour for villagers to learn about sustainable development experiences in other areas in Thailand. This activity aims to support community members to generate innovative ideas and adapt successful practices locally.				x					x						90
3.3.3 Provide incentives and support for villages as a group, to develop and implement innovative ideas to contribute to a sustainable village economy through conducting competitions between villages and offering small grants for their application				x	x	x	x	x	x	x	x	x			50
Conduct rapid assessment of baseline data (ecological, socio-economic, institutional, etc.) for the selected villages and prepare a report.	x														100
Monitoring and Evaluation and semi annual progress report and annual report		x		x		x		x		x		x			60
Project committee meeting			x		x			x		x		x			60
Project Completion Report													x		0

ความเป็นมา ของโครงการฯ

องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ สำนักงาน
ประเทศไทย (IUCN - The International Union for
Conservation of Nature, Thailand Programme หรือ

IUCN ประเทศไทย) ได้ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ
80 พรรษา ณ พื้นที่หมู่บ้านสันติคีรีดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย ของกองบัญชาการ
กองทัพไทยมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2550 โดยให้การสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อฟื้นฟู
สภาพป่าในพื้นที่เสื่อมโทรม สนับสนุนด้านการวางแผนการใช้ประโยชน์จากที่ดินโดย
ชุมชนมีส่วนร่วม และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาความ
ยากจนอันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชนตามแนวทางการพัฒนา
อย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2552 IUCN ได้เสนอโครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง
และได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด
(มหาชน) และบริษัท โททาล อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด ได้ลงนามในข้อตกลงดำเนิน
โครงการดังกล่าวเป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2553 ถึงเดือนเมษายน
2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยลดปัญหาความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง โดยปรับปรุง
สภาพเศรษฐกิจในระดับหมู่บ้านและครัวเรือน ผ่านการส่งเสริมการสร้างรายได้และ
สนับสนุนทางเลือกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน มีพื้นที่เป้าหมาย 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ในตำบลแม่สลองนอก ได้แก่ บ้านพนาสวรรค์ บ้านจะบู่สี บ้านโลจังชน
บ้านป่าคาสุขใจ และบ้านอ้งหล่ออาซา อีก 2 หมู่บ้าน ในตำบลป่าตึง ได้แก่ บ้านหล่อโย
และบ้านเอโก ซึ่งจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

2.1 หลักการและเหตุผล

โครงการนี้เป็นความร่วมมือครั้งแรกระหว่าง บริษัท ปตท. สำรวจและผลิต
ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท โททาล อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด ภายใต้
การดำเนินงานของ IUCN ประเทศไทย (The International Union for Conserva-
tion of Nature) โดยมีหลักการและเหตุผลแห่งความร่วมมือกัน ดังนี้

1. ในฐานะที่ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และ
บริษัท โททาล อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด ประกอบกิจการธุรกิจด้านพลังงานระดับ
นานาชาติ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท โททาล
อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด ได้เล็งเห็นความสำคัญของความร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือ
สังคมภายใต้หลักเกณฑ์ของการพัฒนาประชากรที่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ในประเทศที่
บริษัทดำเนินธุรกิจ

2. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท โททาล อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด ได้ตกลงสนับสนุนด้านงบประมาณให้แก่โครงการ ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมอบให้คณะผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร IUCN ประเทศไทย (The International Union for Conservation of Nature) เป็นผู้ดำเนินโครงการ และจัดทำรายงานความคืบหน้าและการประเมินผลตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

3. องค์กร IUCN ประเทศไทย มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่โครงการเนื่องจาก IUCN ได้ดำเนินโครงการ Doi Mae Salong Forest Landscape Restoration ในพื้นที่โครงการ ดังนั้น IUCN จึงมีความเข้าใจต่อสภาพปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการเป็นอย่างดี

4. องค์กร IUCN ประเทศไทย ตกลงที่จะทำการศึกษาและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่เป้าหมายก่อนดำเนินโครงการเพื่อเป็นฐานข้อมูล (Based Line Study) ที่มีความเหมาะสมต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่โครงการ และเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่โครงการดังกล่าวเพื่อการดำเนินงาน และติดตามประเมินผลโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท โททาล อีแอนด์พี ประเทศไทย จำกัด มีความคาดหวังถึงผลสำเร็จแห่งความร่วมมือ ในงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่สังคม รวมถึงการร่วมมือกันโครงการต่าง ๆ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในอนาคต

2.2 วัตถุประสงค์โครงการ (Project Objective)

เพื่อช่วยลดปัญหาความยากจนของคนในพื้นที่ดอยแม่สลอง โดยปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจในระดับหมู่บ้านและในครัวเรือน ผ่านการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสการสร้างรายได้ และสนับสนุนทางเลือกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

2.3 ผลลัพธ์โครงการ (Project Outputs)

หรือสิ่งที่ต้องการจะบรรลุถึงในการดำเนินงานของโครงการคือ

- มีการพัฒนารูปแบบการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูงและลาดชัน เพื่อให้เป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้จากการทำเกษตรสำหรับครัวเรือนยากจน (ซึ่งต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเหมาะสมกับพื้นที่ต้นน้ำลำธาร) และเพิ่มโอกาสด้านการตลาดสินค้าเกษตร
- มีการส่งเสริมกิจกรรมนอกภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนที่ยากจนโดยการริเริ่มให้ทำวิสาหกิจขนาดเล็ก การบริหารจัดการการเงินของครัวเรือนและชุมชน การทำกิจกรรมด้านอาชีพของกลุ่มที่สนใจต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ
- แผนแม่บทชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งขึ้น เพื่อเกษตรกรรายย่อยและคนยากจนในชุมชน เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของครอบครัวและลดหนี้สิน

ของครัวเรือนด้วยการออมเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สำหรับกิจกรรมของโครงการมีทั้งหมด 11 กิจกรรม ซึ่งเสนอไว้ในรายละเอียดของรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ

2.4 ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนมีนาคม 2553 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2556 รวมระยะเวลาดำเนินโครงการทั้งสิ้น 3 ปี

2.5 งบประมาณโครงการ

งบประมาณตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการทั้งสิ้น 9,344,400 บาท

2.6 บริบทของพื้นที่โครงการ

ประวัติพื้นที่ดอยแม่สลอง

ในอดีตบนดอยแห่งนี้เป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ยังชีพด้วยด้วยการทำไร่ปลูกพืชอาหารหาเลี้ยงชีพ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2504 ดอยแม่สลองเกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในปี พ.ศ. 2504 เมื่อทหารจีนกองพลที่ 93 จากมณฑลยูนนาน อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นชุมชน

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในจีน พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งนำโดยเหมาเจ๋อตุง ยึดอำนาจสำเร็จ พรรคก๊กมินตั๋งจึงถอยร่นไปปักหลักที่เกาะไต้หวัน กองพล 93 กลายเป็นกองกำลังพลัดถิ่น ถูกกีดตันอย่างหนักจนถอยร่นเข้ามาในเขตพม่า แต่ถูกฝ่ายพม่าผลักดัน เกิดการปะทะกันหลายครั้ง จนต้องถอยร่นมาจนถึงเทือกดอยตุงชายแดนไทย

ฝ่ายพม่าได้ร้องเรียนไปยังสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2496 และมีมติให้อพยพกองกำลังพลัดถิ่นไปยังประเทศไต้หวัน แต่ทหารสังกัดนายพลหลี่เหวินฝานและนายพลต้วนซีเหวินราว 3 หมื่นคน ทำเรื่องขอลี้ภัยในประเทศไทย รัฐบาลไทยอนุญาตโดยได้จัดสรรให้ทหารของนายพลหลี่เหวินฝาน ไปอยู่ที่ถ้ำจ้อบ อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนทหารสังกัดนายพลต้วนซีเหวิน 15,000 คน อยู่บนดอยแม่สลอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เพื่อใช้เป็นกันชนกับชนกลุ่มน้อย ทำให้ดอยแม่สลองในยุคแรกเป็นดินแดนลับต้องห้าม

มีปัญหาหาเสพติดและกองกำลังติดอาวุธมาตลอด ทางกรมไทยได้พยายามแก้ปัญหา โดยได้โอนกองกำลังเหล่านี้มาอยู่ในความดูแลของกองบัญชาการทหารสูงสุด

ปี พ.ศ. 2515 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทหารจีนคณะชาติให้อาศัยในแผ่นดินไทย อย่างเป็นทางการ ยุติการค้าฝิ่น ปลดอาวุธและหันมาทำอาชีพเกษตรกรรม โดย พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ อดีตนายกรัฐมนตรี ได้ริเริ่มโครงการปลูกชา และปลูกสนสามใบ เพื่อสร้างป่าทดแทน และตั้งชื่อใหม่เป็นบ้านสันติคีรี มีการออกบัตรประชาชนให้เมื่อปี พ.ศ. 2521 ดอยแม่สลองขึ้นสู่ความสงบและเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญนับแต่นั้นมา (ที่มา: <http://www.tourismchiangrai.com>)

ดอยแม่สลอง หรือที่ภาษาจีนออกเสียงว่า เหม่ย ซื่อ เล่อ มีความหมายตรงกับ ชื่อ สันติคีรี หมายถึง ชุนเขาแห่งความสงบสุขหรือชุนเขาแห่งสันติภาพ ซึ่งยังไม่เป็นที่ ยืนยันว่า ชื่อที่เรียกนั้น เรียกเป็นภาษาใดก่อน แต่แม่สลองก็เป็นชื่อของแม่น้ำสาย สำคัญในพื้นที่นี้คือ “น้ำแม่สลอง”¹

ในแง่ขอบเขตการปกครอง บ้านแม่สลอง หรือบ้านสันติคีรี เป็นหมู่บ้านจัดตั้ง อย่างเป็นทางการภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตั้งแต่

¹ น้ำแม่สลองมีความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร ไหลลงสู่มแม่น้ำแม่จัน (แม่น้ำจันยาวประมาณ 70 กิโลเมตร) และไหลไปรวมกับแม่น้ำคำก่อนไหลลงสู่มน้ำโขง

พ.ศ. 2523 ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านหลักหมู่ที่ 1 ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง² จังหวัดเชียงราย³ โดยตำบลแม่สลองนอกเป็นหนึ่งในทั้งหมด 4 ตำบล ของอำเภอแม่ฟ้าหลวง อีกทั้งยังมีหลักฐานจากกองบัญชาการกองทัพไทย (เดิมคือกองบัญชาการทหารสูงสุด) ว่าเป็นหมู่บ้านที่ บก. ทหารสูงสุดขอใช้พื้นที่ป่าสงวนจากกรมป่าไม้จำนวน 15,000 ไร่ เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของอดีตทหารจีนคณะชาติ (ทจช.) ซึ่งดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 6 ตุลาคม 2513 ให้อดีต ทจช. อาศัยอยู่ในประเทศไทยในฐานะผู้อพยพ และมติ ครม. เมื่อ 30 พฤษภาคม 2521 กำหนดสถานะผู้ทำคุณประโยชน์ในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) เป็นผู้เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย และให้แปลงสัญชาติได้ อันเป็นเหตุผลจากการที่อดีต ทจช. ได้ร่วมต่อสู้กวาดล้าง ผกค. ในพื้นที่ดอยหลวง ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ. 2515 - 2518 และในพื้นที่เขาค้อและเขาย่า จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2524

² ก่อนการตั้งอำเภอแม่ฟ้าหลวงเมื่อปี พ.ศ. 2535 บ้านแม่สลองเคยอยู่ภายใต้เขตการปกครองของตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

³ จังหวัดเชียงรายแบ่งการปกครองเป็น 18 อำเภอ 124 ตำบล 1,510 หมู่บ้าน

Uอกจากนั้นยังมีหลักฐานจากหนังสือ “คอยแม่สลองในอดีต” เขียนโดย พ.อ. กาญจนะ ประภาศวุฒิสาร ได้บันทึกไว้ว่าทหารกองพล 93 หรือทหารจีนพลัดถิ่นกลุ่มนี้ เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณบ้านสันติคีรีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลไทยได้พยายามเจรจากับไต้หวันเพื่อนำกลุ่มบุคคลเหล่านี้ออกไปแต่ไม่สำเร็จ และด้วยว่าเป็นกลุ่มที่ต่อต้านสัทธิคอมมิวนิสต์จึงยอมให้บุคคลเหล่านี้อาศัยอยู่ในฐานะผู้อพยพหนีภัยภายใต้เงื่อนไขไม่ถืออาวุธและไม่ค้าฝิ่น สำหรับประชากรคนจีนที่อพยพเข้ามาแต่แรก บก. ทหารสูงสุดบันทึกไว้ว่ามีจำนวนทั้งหมด 13,728 คน

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่คอยแม่สลอง ต่างก็ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า คนจีนไม่ใช่ชนกลุ่มแรกที่มาตั้งถิ่นฐานในแถบนี้ หากแต่มีชนเผ่าลาหู่ อาข่า ลีซู เมี่ยน และไทยใหญ่ ได้เข้ามาอาศัยทำกินแบบไร่เลื่อนลอยในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จัน - แม่สลองแห่งนี้ มานานกว่าชั่วอายุคนแล้ว ชาวบ้านบางคนอายุหกสิบปี จำความได้ว่าอยู่ที่นั่นมาตั้งแต่เกิด เมื่อก่อนไม่เคยรู้เลยเกี่ยวกับเรื่องพรมแดนไทยพม่า รู้แต่ว่าที่แถบนี้คือถิ่นอาศัยของพวกเขามาตั้งแต่บรรพบุรุษ ชุมชนเหล่านี้ เช่น บ้านหล่อโย บ้านป่าคาสุขใจ บ้านจะบูนี และบ้านจะกอนะ เพียงแต่ในอดีตไม่ได้มีการตั้งหมู่บ้านถาวรอยู่กับที่อย่างเช่นในปัจจุบัน

สำหรับตำบลแม่สลองนอกนั้น เดิมขึ้นกับตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จนกระทั่งจังหวัดเชียงราย ประกาศจัดตั้งกิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 มีนาคม 2535 โดยแยกพื้นที่ออกมาจากอำเภอแม่จัน และกำหนดให้หมู่บ้านที่ตั้งอยู่แถบเทือกเขาตอยแม่สลองและต้นน้ำแม่สลอง เป็นพื้นที่ของตำบลแม่สลองนอก

ข้อมูลหมู่บ้านในพื้นที่โครงการ ฯ

บ้านอั้งหล่ออาข่า

หมู่บ้านอั้งหล่ออาข่า เป็นชาวเขาเผ่าอาข่า (อีก้อ) อยู่ในเขตหมู่ที่ 1 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีจำนวนทั้งสิ้น 30 หลังคาเรือน การคมนาคมติดต่อกับหมู่บ้านอื่นทำได้โดยการใช้ เส้นทางลำลองเชื่อมระหว่างหมู่บ้านกับตำบล แม่สลองนอก เป็นระยะทางประมาณ 0.5 กิโลเมตร

บ้านโลจั้งชน

หมู่บ้านโลจั้งชน เป็นชาวเขาเผ่าอาข่า (อีก้อ) ลาหู่ (มุเซอ) และจีนฮ่อ อยู่ในเขตหมู่ที่ 1 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีจำนวนทั้งสิ้น 47 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ การคมนาคมติดต่อกับหมู่บ้านอื่นทำได้

โดยการใช้ เส้นทางลำลองเชื่อมระหว่างหมู่บ้านกับตำบล แม่สลองนอก เป็นระยะทาง
ประมาณ 1 กิโลเมตร

บ้านป่าคาสุขใจ

หมู่บ้านป่าคาสุขใจ มีจำนวนทั้งสิ้น 96 ครัวเรือน เป็นชาวเขาเผ่าอาข่า (อีโก้)
หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ชาวบ้านได้เข้ามาตั้ง
ถิ่นฐานบ้านเรือนในเขตนี้เป็นเวลา 33 ปี การคมนาคมติดต่อกับตำบลแม่สลองนอก
ใช้เส้นทางลำลองระยะทาง 5 กิโลเมตร

บ้านจะบูนี่

บ้านจะบูนี่เป็นชาวเขาเผ่าลาหู่ (มุเซอ) อยู่ในเขตการปกครองหมู่ที่ 5 ตำบล
แม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 30 ครัวเรือน การคมนาคม
ติดต่อกับเส้นทางลำลองเชื่อมจากหมู่บ้านมาถึงตำบลแม่สลองนอก เป็นระยะทางราว
6 กิโลเมตร

บ้านพนาสวรรค์

บ้านพนาสวรรค์เป็นชาวจีนฮ่อ ลาหู่ (มุเซอ) และอาข่า (อีโก้) อยู่ในเขตการ
ปกครองหมู่ที่ 9 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 107
ครัวเรือน การคมนาคมติดต่อกับเส้นทางลำลองเชื่อมจากหมู่บ้านถึงตำบลแม่สลองนอก
เป็นระยะทางราว 7 กิโลเมตร

บ้านเฮโก

หมู่บ้านเฮโก เป็นชาวเขาเผ่าลีซู (ลีซอ) อยู่ในเขตหมู่ที่ 19 ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 45 ครัวเรือน ชั่วบ้านส่วนใหญ่นับถือผีบรรพบุรุษ และนับถือศาสนาคริสต์ 22 หลังคาเรือน การคมนาคมเส้นทางเข้าออกระหว่างหมู่บ้าน เป็นถนนดินลูกรัง ต่อกับถนนสายแม่สลอง - สามแยกกิวสะโต ความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร

บ้านหล่อย

หมู่บ้านหล่อย เป็นชาวเขาเผ่าอาข่า (อีเก้อ) อยู่ในเขตหมู่ที่ 19 ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีจำนวนทั้งสิ้น 55 หลังคาเรือน มีจำนวน 2 ครัวเรือน นับถือศาสนาคริสต์ ส่วนใหญ่ยังคงนับถือแบบดั้งเดิม การคมนาคมเส้นทางเข้าออกระหว่างหมู่บ้านเป็นถนนดินลูกรัง ต่อกับถนนสายแม่สลอง - สามแยกกิวสะโต ความยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ตารางแสดงข้อมูลครัวเรือนและประชากรในหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการ

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
อ้งหล่อ	30	83	81	164
โลจ้งชน	47	122	89	211
ป่าคาสุขใจ	96	285	246	531
จะบู่สี	30	63	73	136
พนาสวรรค์	107	238	310	548
เฮโก	45	130	134	264
หล่อย	55	127	132	259
รวม	410	1,048	1,065	2,113

ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี

	ครัวเรือน	5,000 – 50,000 บาท	50,001 – 100,000 บาท	100,001 – 150,000 บาท	150,001 – 200,000 บาท	200,001 ขึ้นไป
อ้งหล่อ	30	26	3	0	1	0
โลจ้งชน	47	39	6	0	2	0
ป่าคาสุขใจ	96	94	2	0	0	0
จะบู่สี	30	30	0	0	0	0
พนาสวรรค์	107	98	6	2	1	0
เฮโก	45	45	0	0	0	0
หล่อย	55	54	1	0	0	0
รวม	410	386	18	2	4	0

สภาพภูมินิเวศ

มัสลองเป็นพื้นที่สูง⁴ มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงที่มีความลาดชันค่อนข้างมากสลับกับหุบเขาร่องน้ำและที่ราบลุ่มริมลำธาร แม้ปัจจุบันแทบไม่เหลือสภาพป่าดั้งเดิมให้เห็นมากนัก แต่ยังมีพื้นที่บางส่วนหลงเหลืออยู่ และได้รับการฟื้นฟูโดยชาวบ้านในต่างวาระต่างโอกาส บางแห่งมีการฟื้นฟูป่าเมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ทำให้เห็นได้ว่าสภาพป่าในพื้นที่แห่งนี้เคยจัดอยู่ในประเภทป่าที่ผสมกันระหว่างระบบนิเวศป่าดงดิบชื้นกับป่าดงดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการแผ้วถางเพื่อทำการเกษตรและทำมาหากินของชุมชนซึ่งอยู่อาศัยในพื้นที่แถบนี้มานานนับร้อยปี ปัจจุบันสภาพทางกายภาพที่เห็นคือการผสมผสานทั้งผืนป่าดั้งเดิม พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมทุ่งหญ้า ไร่เหล่า ป่าไผ่ ป่าที่กำลังฟื้นคืน ไร่ข้าว ไร่ข้าวโพด นาขั้นบันได สวนชา กาแฟ

⁴ พื้นที่สูงในประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 67.22 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 53 ของพื้นที่ 20 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน แพร่ น่าน ลำปาง ตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก เลย สุโขทัย กาญจนบุรี กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี พื้นที่ตั้งชุมชนบนที่สูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารประมาณร้อยละ 88 ของหมู่บ้านมีการคมนาคมยากลำบาก ทำให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินงานบนพื้นที่สูงได้ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้พื้นที่สูงยังคงมีปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย และการบุกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง)

สวนผลไม้ แปลงผัก สวนไม้ดอก รวมไปถึงอาคารบ้านเรือน โรงแรม รีสอร์ท ร้านค้า ขยายของริมทาง กระจายครอบคลุมพื้นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อนตลอดแนวเทือกเขาติด ชายแดนไทย - พม่า ในท้องที่รอยต่ออำเภอแม่จัน แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

หากพิจารณาตามระบบลุ่มน้ำ พื้นที่แม่สลองจัดอยู่ในเขตลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำย่อยแม่จัน⁵ โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมดประมาณ 666.26 ตารางกิโลเมตร (416,420 ไร่) ครอบคลุมท้องที่ 15 ตำบลของ อำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่จัน และเมื่อใช้พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยเป็นตัวกำหนดขอบเขต พื้นที่ระบบนิเวศ พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยแม่สลองแห่งนี้ นอกจากจะเป็นแหล่ง ที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติแล้ว ยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้าง สูงมาก เนื่องจากเป็นถิ่นอาศัยของผู้คนหลายชนเผ่า ได้แก่ อาข่า ลาหู่ ลีซู เมี่ยน จีน ไทยใหญ่ และคนพื้นราบ มีประชากรรวมกันทั้งหมดกว่า 200,000 คน หรือประมาณ 40,000 ครอบครัว

ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ที่ตั้งอยู่บริเวณเส้นละติจูด 19 องศา 52 ลิปดา 15.1 พิลิปดาเหนือ และ เส้นลองติจูด 99 องศา ลิปดา 57.5 พิลิปดาตะวันออก มีลักษณะภูมิอากาศ ดังนี้

อุณหภูมิ

อากาศเย็นจัดในช่วงฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15 องศาเซลเซียส และอากาศค่อนข้างสบายในช่วงฤดูร้อน โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งปี 30.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 19 องศาเซลเซียส

ฤดูกาล	อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	อุณหภูมิตั้งปี	อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)
ฤดูหนาว	15	ต่ำสุด	19
ฤดูร้อน	28	สูงสุด	30.8

ความชื้นสัมพัทธ์

ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด 96% ช่วงวันที่ 18 มกราคม, 30 ตุลาคม, 8 พฤศจิกายน และ 22 ธันวาคม ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 72.7% ทั้งปี ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด 15% ช่วงวันที่ 18 มกราคม ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย 51.5% ทั้งปี

⁵ คณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ ได้แบ่งพื้นที่ประเทศไทยออกเป็นลุ่มน้ำสำคัญ 25 ลุ่มน้ำ และแบ่งออกเป็น ลุ่มน้ำย่อย 254 ลุ่มน้ำย่อย

ความชื้นสัมพัทธ์	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)
ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด (%) ช่วงวันที่	96 (30 ม.ค./30 ต.ค./ 8 พ.ย./22 ธ.ค.)	72.7
ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด (%) ช่วงวันที่	15 (18 ม.ค.)	51.5

อุณหภูมิยอดหญ้า

อุณหภูมิต่ำสุดยอดหญ้า 5.8 องศาเซลเซียส ช่วงวันที่ 20 มกราคม, อุณหภูมิ
ต่ำสุดยอดหญ้าเฉลี่ย 17.7 องศาเซลเซียส ทั้งปี

อุณหภูมิต่ำสุดยอดหญ้า (°C)	อุณหภูมิต่ำสุดยอดหญ้าเฉลี่ยทั้งปี (°C)
5.8 (วันที่ 20 ม.ค.)	17.7

ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 363.8 มิลลิเมตร ช่วงเดือนกันยายน จำนวนวันที่มี
ฝนตก 18 วัน, ปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด 0.8 มิลลิเมตร ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ จำนวน
วันที่ฝนตก 2 วัน, ไม่มีฝนตกเลยในช่วงเดือนมกราคมและธันวาคม, รวมปริมาณน้ำฝน
ที่ตกในรอบปี 1,556 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 135 วัน

ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด (มิลลิเมตร)	363.8 (เดือนกันยายน ฝนตก 18 วัน)
ปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด (มิลลิเมตร)	0.8 (เดือนกุมภาพันธ์ ฝนตก 2 วัน)
รวมปริมาณน้ำฝนที่ตกในรอบปี (มิลลิเมตร)	1,556

ปริมาณน้ำระเหย

ปริมาณน้ำระเหยมากที่สุด 114.1 มิลลิเมตร ช่วงเดือนมิถุนายน เฉลี่ยปริมาณน้ำระเหย 3.9 มิลลิเมตร/วัน, ปริมาณน้ำระเหยน้อยที่สุด 74 มิลลิเมตร ช่วงเดือนธันวาคม เฉลี่ยปริมาณน้ำระเหย 2.4 มิลลิเมตร/วัน, รวมปริมาณน้ำระเหย 1,147.8 มิลลิเมตร/ปี เฉลี่ยปริมาณน้ำระเหย 1,147.8 มิลลิเมตร/ปี เฉลี่ยปริมาณน้ำระเหย 3.2 มิลลิเมตร/วัน

ปริมาณน้ำระเหย	ปริมาณน้ำระเหยต่อเดือน (มิลลิเมตร)	เฉลี่ยต่อวัน (มิลลิเมตร)
ปริมาณน้ำระเหยมากที่สุด (มิลลิเมตร)	114.1 (เดือนมิถุนายน)	3.9
ปริมาณน้ำระเหยน้อยที่สุด (มิลลิเมตร)	74 (เดือนธันวาคม)	2.4
รวมปริมาณน้ำระเหยต่อปี (มิลลิเมตร)	1,147.8	3.2

ความยาวนานแสงแดด

ความยาวนานแสงแดดสูงสุด 202.3 ชั่วโมง ช่วงเดือนมกราคม เฉลี่ยวันละ 6.5 ชั่วโมง, ความยาวนานแสงแดดต่ำที่สุด 118.1 ชั่วโมง ช่วงเดือนกรกฎาคม เฉลี่ยวันละ 3.8 ชั่วโมง รวมความยาวนานแสงแดด 2,007.2 ชั่วโมง/ปี เฉลี่ยวันละ 5.5 ชั่วโมง

ความยาวนานแสงแดด	ความยาวนานแสงแดดต่อเดือน (ชั่วโมง)	เฉลี่ยต่อวัน (ชั่วโมง)
ความยาวนานแสงแดดสูงสุด (ชั่วโมง)	202.3 (เดือนมกราคม)	6.5
ความยาวนานแสงแดดต่ำสุด (ชั่วโมง)	118.1 (เดือนกรกฎาคม)	3.8
รวมความยาวนานแสงแดดต่อปี (ชั่วโมง)	2,007.2	5.5

อุณหภูมิดิน

ระดับความลึก 5 เซนติเมตร อุณหภูมิดินสูงสุด 28.7 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนมิถุนายน, อุณหภูมิดินต่ำสุด 21.7 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนมกราคม, อุณหภูมิดินเฉลี่ย 25.8 องศาเซลเซียส ทั้งปี

อุณหภูมิระดับความลึก 5 เซนติเมตร	อุณหภูมิ (°C)
อุณหภูมิสูงสุด (°C)	28.7 (เดือนมิถุนายน)
อุณหภูมิต่ำสุด (°C)	21.7 (เดือนมกราคม)
อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี (ชั่วโมง)	25.8

ความเร็วลม

ความเร็วลมสูงสุด 0.5 เมตร/วินาที ทิศใต้ ช่วงเดือนมิถุนายน และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน, ความเร็วลมต่ำสุด 0.1 เมตร/วินาที ทิศเหนือ และตะวันตกเฉียงเหนือ ช่วงเดือนสิงหาคม, ทิศตะวันออกและตะวันตกเฉียงใต้ ช่วงเดือนธันวาคม

(ที่มา: กลุ่มงานอากาศเกษตร สถานีอุตุนิยมวิทยาเชียงราย) – โครงการขยายผลโครงการหลวง

ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่

ศักยภาพของพื้นที่

เนื่องจากเป็นพื้นที่สูง ตั้งอยู่เหนือระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 1,200 เมตร ทำให้มีอากาศเย็นสบายตลอดปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ย 5 - 10 องศาเซลเซียส ประกอบกับมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ กล่าวคือ ประชากรประกอบด้วย 8 ชนเผ่า ได้แก่ ไทย จีนยูนนาน ไทยใหญ่ อาข่า เย้า ลีซู ลีวะ และลาหู่ ต่างก็มีอัตลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณี และพิธีกรรมเป็นแบบฉบับของตนเอง จึงมีศักยภาพหรือจุดแข็งดังต่อไปนี้ คือ

- 1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนชนบท สัมผัสอากาศที่หนาวเย็น ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมตลอดทั้งปี
- 2) เป็นแหล่งปลูก และผลิตใบชาอบแห้งคุณภาพดีจำหน่ายทั้งใน และนอกประเทศเป็นรายได้หลักของประชากรในพื้นที่ และได้รับรางวัลหมู่บ้าน OTOP Village Champion เมื่อปี พ.ศ. 2549
- 3) เป็นแหล่งผลิตผลไม้และพืชผักเมืองหนาวหลายชนิด เช่น ดอกไม้ พลัม ยอดมะระหวาน ผักกาดขาว โอซุน และ หน่อไม้ น้ำ เป็นต้น
- 4) เป็นแหล่งผลิตไก่อดำพันธุ์พื้นเมืองที่มีคุณภาพ

- 5) มีภูมิประเทศที่สวยงามอากาศดี ดินดี น้ำดี และมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานพื้นฐาน (ถนน ไฟ สื่อสาร การศึกษา อานามัย) และสถานบริการที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวหรือพักผ่อนหย่อนใจ
- 6) ชุมชนยังดำรงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมชนเผ่าอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่ามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 7) อยู่ใกล้ตลาดและแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละปี เช่น แม่สาย ดอยตุง เชียงราย
- 8) ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มออมทรัพย์และมีกองทุนหมู่บ้านกว่า 13 กองทุน และ SML

ข้อจำกัดของพื้นที่

- 1) สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินและดินเสื่อมคุณภาพ
- 2) ชาวบ้านมีการรักษาหรือในการแก้ปัญหาพร้อมกันค่อนข้างน้อย (เช่น การแก้ปัญหาด้านการตลาด การผลิต การแปรรูปผลผลิต)
- 3) ขาดความรู้ในการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว
- 4) มีความรู้ในการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตน้อย เช่น ไม่ผลขาดการตัดแต่งกิ่ง
- 5) ในฤดูแล้งขาดน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและเพื่อการเกษตร
- 6) ดินเสื่อมโทรม ขาดการฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดิน
- 7) มีต้นทุนการผลิตการเกษตรสูง ขาดการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

สภาพปัญหา

ด้านเศรษฐกิจ

- 1) ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ถึงร้อยละ 80
- 2) ผลผลิตข้าวต่ำและมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภค
- 3) ขาดอาชีพหลักในบางหมู่บ้าน (บ้านหล่อยโ)
- 4) มีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป
- 5) ผลผลิตการเกษตรไม่ได้คุณภาพ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการปลูก การดูแลรักษาและการจัดการผลผลิต
- 6) ราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงมาจากผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เช่น ชา พลัม เป็นต้น
- 7) มีต้นทุนในการผลิตสูง และมีตลาดรองรับน้อย
- 8) ขาดการรวมกลุ่มภายในชุมชนเพื่อการจำหน่ายสินค้าการเกษตร

ด้านสังคม

- 1) มีการเพิ่มขึ้นของประชากรจำนวนมาก
- 2) มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่
- 3) มีการย้ายเข้ามาของแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดการแย่งงานกับคนในพื้นที่

- 4) การถือบัตรประจำตัวประชาชน ประชากรในพื้นที่อีกจำนวนมากที่ยังไม่มีสัญชาติและไม่ถือบัตร
- 5) ขาดแคลนที่ดินทำกินในบางหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้อยู่มาตั้งแต่ดั้งเดิม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) ขาดน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูแล้งไม่มีน้ำ เนื่องจากแหล่งน้ำ คือ แม่น้ำสายหลักของหมู่บ้านแห้งขอด หมู่บ้านที่ประสบปัญหาหนักที่สุด คือ บ้านอาหะละ บ้านธาตุ บ้านกลาง บ้านอาแบ บ้านป่าคาสามัคคี บ้านสันติคีรี และบ้านตงจาไฮ
- 2) มีการบุกรุกและแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ เพื่อทำการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีการลักลอบตัดไม้ เพื่อนำไปใช้สร้างบ้านเรือนและเพื่อจำหน่าย รวมถึงมีการเผาพื้นที่เพื่อล่าสัตว์ ทำให้จำนวนป่าไม้ในพื้นที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่งผลให้พื้นที่ป่าของต้นน้ำหายไป ก่อให้เกิดปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 3) ดินเสื่อมโทรมจากขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากมีความลาดชันสูง
- 4) มีการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรและสภาพแวดล้อม

ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค
- 2) เส้นทางสัญจรเข้าบางหมู่บ้านยังคงเป็นทางลูกรังและเข้าถึงลำบากในช่วงฤดูฝน

การวิเคราะห์ชุมชน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ 2. ยังคงวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าในชุมชน 3. มีภูมิประเทศสวยงามและมีสถานบริการเอื้อต่อการท่องเที่ยว 4. แหล่งผลิตชาคุณภาพดี 5. แหล่งผลิตพืชผัก ไม้ผลเมืองหนาวหลายชนิด 6. แหล่งผลิตไก่อดำพื้นเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง หน้าดินพังทลาย 2. ขาดน้ำในฤดูแล้ง 3. เกษตรกรขาดความรู้ในการทำการเกษตร 4. ไม่มีที่ดินของตนเอง 5. ผลผลิตขาดคุณภาพ 6. ดินเสื่อมโทรมขาดการปรับปรุง 7. ต้นทุนผลิตสูง 8. ขาดตลาดรองรับผลผลิต 9. ขาดการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต 10. ร้อยละ 80 ยากจน 11. พึ่งพาปัจจัยภายนอกมาก 12. อัตราการเพิ่มของประชากรสูง 13. บุกรุกพื้นที่ป่า 14. ใช้สารเคมีเกษตรบริเวณแหล่งต้นน้ำ 15. หลายกลุ่มบ้านเข้าถึงยากลำบากในฤดูฝน
โอกาส	อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวตลอดปี 2. มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์แต่รักสามัคคีกัน 3. มีหลายหน่วยงานร่วมพัฒนา 4. เกษตรกรมีศักยภาพในการพัฒนาและสนใจเข้าร่วมโครงการฯ 5. ผู้ประกอบการยินดีให้ความร่วมมือด้านตลาด 6. พื้นที่มีศักยภาพในการผลิตพืชผัก และผลไม้เมืองหนาวได้อย่างหลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การแพร่ระบาดของยาเสพติด 2. การอพยพของแรงงานต่างด้าว 3. หลายกลุ่มชาติที่ดิ้นทำกิน 4. ไม่มีบัตรประชาชน ขาดสิทธิขั้นพื้นฐาน 5. ข้าราชการระดับบริหารในพื้นที่โยกย้ายบ่อยงานไม่ต่อเนื่อง

ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนา

- 1) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นหลัก รวมทั้งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค
- 2) ส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยถ่ายทอดจากองค์ความรู้โครงการหลวง
- 3) ปรับปรุงคุณภาพผลผลิตการเกษตรและหาช่องทางการตลาดรองรับ
- 4) ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่
- 5) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้านและเส้นทางลำเลียงผลผลิตในหมู่บ้าน

แนวทางการพัฒนาเบื้องต้น

(ผลจากการหารือในเวทีระดับหมู่บ้านโดยโครงการขยายผลโครงการหลวง)

สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none">1) ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ถึงร้อยละ 802) ผลผลิตข้าวไร่ต่ำ ไม่เพียงพอต่อการบริโภค เนื่องจากดินเสื่อมขาดความอุดมสมบูรณ์3) ขาดอาชีพหลักในบางหมู่บ้าน (บ้านหล่อย)4) มีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป5) ผลผลิตด้านการเกษตรไม่ได้คุณภาพ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการปลูกและการดูแลพืช รวมถึงขาดเทคนิควิธีการในการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช6) ราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงมาจากผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เช่น ชา และพลัม เป็นต้น7) ขาดการรวมกลุ่มภายในชุมชนเพื่อการจำหน่ายสินค้าการเกษตร	<ul style="list-style-type: none">• ส่งเสริมพืชอาหารหลักคือข้าวและพืชอื่น ๆ ตามศักยภาพของพื้นที่• ส่งเสริมให้ความรู้ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การปลูกและการดูแลรักษา• สนับสนุนจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน• ส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตรเพื่อเสริมรายได้ให้กับครัวเรือน• ศึกษาการฟื้นฟู พืชอาหารและสมุนไพรของชุมชน• ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้พึ่งพาปัจจัยจากภายนอกให้น้อยลง โดยการปลูกผักสวนครัวเพื่อบริโภคในครัวเรือนและการออมทรัพย์• ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ในการ ปลูกพืช อาทิเช่น กาแฟอาราบิก้า และไม้ผล• จัดทำแปลงทดสอบและสาธิตองค์ความรู้จากโครงการหลวง เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน• ส่งเสริมให้ความรู้การปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต• ส่งเสริมการรวมกลุ่มและศึกษาช่องทางการตลาดชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการรับรองผลผลิตในระดับชุมชน และขยายไปตลาดนอกชุมชนระยะต่อไป• ส่งเสริมการตลาดชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการรองรับผลผลิตในระดับชุมชน และขยายไปตลาดนอกชุมชนระยะต่อไป

สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
<p>ด้านสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีการเพิ่มขึ้นของประชากรจำนวนมาก 2) มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ 3) การย้ายเข้ามาของแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดการแย่งงานกับคนในพื้นที่ 4) การถือบัตรประจำตัวประชาชน ประชากรในพื้นที่อีกจำนวนมากที่ยังไม่มีสัญชาติและถือบัตร 5) ขาดแคลนที่ดินทำกินในบางหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้อยู่มาตั้งแต่ดั้งเดิม 6) สมาชิกในหมู่บ้านขาดความสามัคคี (บางหมู่บ้าน) 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการดูแลสุขภาพของคนในครัวเรือนและชุมชน • เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด • ให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องผลเสียของการนำเข้าแรงงานต่างด้าว • ประสานงานกับหน่วยงานด้านการปกครอง • ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกพืชตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเลี้ยงชีพก่อนจึงขยับทำเพื่อการค้า • ส่งเสริมให้ชาวบ้านเพาะปลูกพืชที่ใช้พื้นที่น้อยแต่ให้ผลผลิตและราคาสูง • ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน
<p>ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ขาดน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูแล้งไม่มีน้ำเนื่องจากแหล่งน้ำ คือแม่น้ำสายหลักของหมู่บ้านแห้งขอด 2) มีการบุกรุกและแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ เพื่อทำการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยว การลักลอบตัดไม้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างบ้านเรือนและเพื่อการค้า รวมถึงการเผาพื้นที่เพื่อล่าสัตว์ ทำให้จำนวนป่าไม้ในพื้นที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่งผลให้พื้นที่ป่าของต้นน้ำหายไป ก่อให้เกิดปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตรในฤดูแล้ง 3) ดินเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากมีความลาดชันสูง 4) มีการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรมากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรและสภาพแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> • ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งน้ำ • กำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ของพื้นที่โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน • พื้นที่พระบรมนิวาศน์ป่าไม้และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชันโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน • ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยไส้เดือนดิน และสารอินทรีย์ต่าง ๆ • ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย การเพาะปลูกที่ดีและเหมาะสม และการเกษตรอินทรีย์
<p>ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค 2) เส้นทางสัญจรบางเส้นทางยังคงเป็นทางลูกรังและลำบากในช่วงฤดูฝน 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานชลประทาน สำนักงานทรัพยากรน้ำ เพื่อจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร • ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงถนนและเส้นทางลำเลียง

รายงาน ความก้าวหน้า การดำเนินงาน

พฤษภาคม 2553 – พฤษภาคม 2555

ความก้าวหน้าตามผลลัพธ์และกิจกรรมของโครงการฯ

ผลลัพธ์ที่ 1 (3.1)

มีการพัฒนารูปแบบการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูงและพื้นที่ลาดชัน เพื่อให้เป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้จากการทำเกษตรสำหรับครัวเรือนยากจน (ซึ่งต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเหมาะสมกับพื้นที่ต้นน้ำลำธาร) และเพิ่มโอกาสด้านการตลาดสินค้าเกษตร

กิจกรรมที่ 1.1 (3.1.1)

ส่งเสริมการทำระบบวนเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ยากจน เช่น การปลูกกาแฟ แมคคาเดเมีย ไม้ชนิดต่าง ๆ สมุนไพร ไม้ผล รวมทั้งพืชผักชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของสภาพดินและสภาพพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวนเกษตร

เป้าหมาย

เกษตรกรอย่างน้อย 300 คน พื้นที่ 300 ไร่ ใน 7 หมู่บ้านเป้าหมายได้ยอมรับและดำเนินการจัดทำแปลงระบบวนเกษตร โดยการปลูกพืชหลากหลายชนิดเพื่อเป็นแหล่งอาหารและเพิ่มพูนรายได้ (โดยเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นการทำเกษตรยั่งยืน)

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานได้ผลเกินเป้าที่วางไว้ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชรายได้หลากหลายชนิด หลากหลายรูปแบบวิธีการ และมีการปรับแผนงานให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อมและสภาวะการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานส่งเสริมการปลูกมะคาเดเมียให้เป็นพืชรายได้ในอนาคต

- การดำเนินงานในปีแรกได้ส่งเสริมการปลูกมะคาเดเมีย จำนวน 120 ไร่ เกษตรกร 120 ราย ปลูกไร่ละ 16 ต้น แซมด้วยการปลูกกาแฟ ไม้ผลและไม้โตเร็ว ชนิดอื่น ปีที่สองขยายเพิ่มอีก 250 ไร่ รวมเป็น 370 ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย ทั้ง 7 หมู่บ้าน รวมต้นกล้ามะคาเดเมียที่ได้สนับสนุนให้เกษตรกรในช่วงสองปีจำนวน 6,000 ต้น

งานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

เนื่องจากกาแฟอาราบิก้า (Coffea arabica L.) เป็นพืชเครื่องดื่มที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของโลกชนิดหนึ่งที่สามารถปลูกได้และให้ผลผลิตคุณภาพดีในพื้นที่สูงของประเทศไทย อีกทั้งความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกาแฟให้ผลตอบแทนสูง ดังนั้นโครงการ ฯ จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายปลูกกาแฟเพื่อเป็นอาชีพสำหรับสร้างรายได้ อีกทั้งช่วยให้รักษาป่าไว้ได้ เนื่องจากกาแฟต้องการร่มเงาของต้นไม้ในการเจริญเติบโตซึ่งเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชผสมผสานหลากหลายชนิด ช่วยรักษาป่า รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

- กาแฟอาราบิก้าที่โครงการ ฯ ส่งเสริมให้ปลูกในปี 2553 เริ่มให้ผลผลิตและเกษตรกรเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตบ้างแล้วเมื่อเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2554 ที่ผ่านมา ซึ่งราคากาแฟสูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับปีก่อน คือราคาผลสดกิโลกรัมละ 24 -26 บาท (ปี 2552/53 = 6 - 8 บาท, 2553/54 = 16-18 บาท) และกาแฟชงลาทีโลกรัมละ 150 – 155 บาท

- ตลอดระยะเวลาสองปีที่ผ่านมา โครงการ ฯ ได้ให้การสนับสนุนการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การติดตามตรวจเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้กับเกษตรกร ทั้งเรื่องการเพาะกล้ากาแฟพันธุ์ดีที่ต้านทานต่อโรคราสนิม การบำรุงดูแลรักษาต้นกาแฟในสวน การตัดแต่งกิ่ง ไปจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการแปรรูปกาแฟ ทำให้เกษตรกรมีทักษะความรู้มากขึ้น

- เกษตรกรเริ่มเพิ่มพื้นที่ปลูกกาแฟมากขึ้นจากเดิมที่มีพื้นที่ ปลูกในปีแรก 220 ไร่ (ประมาณ 87,500 ต้นจากเมล็ดกาแฟ 35 กิโลกรัม) เพิ่มเป็น 625 ไร่ ในปีที่สอง (รวมทั้งหมด 250,000 ต้นจากเมล็ดกาแฟ 100 กิโลกรัม)

- การที่เกษตรกรเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกกาแฟมากขึ้น ทำให้คาดการณ์ได้ว่า หากราคากาแฟยังคงเป็นไปเช่นนี้ เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวปีต่อไป เมื่อคิดผลผลิตกาแฟเฉลี่ยต่ำสุดตันละ 1.5 กิโลกรัม จะได้ผลผลิตกาแฟสดมากถึง 500,000 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 26 บาท จะทำให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการมีรายได้จากกาแฟจำนวนมากถึง 13 ล้านบาท

การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นอื่น ๆ

ไม้ผล ไม้ยืนต้นหลากหลายชนิดทั้งไม้เมืองหนาวและไม้ทั่วไปมีความเหมาะสมกับพื้นที่บนดอยแม่สลองซึ่งเป็นพื้นที่สูง ต้นไม้เหล่านี้นอกจากจะช่วยสร้างผลผลิตเพิ่มทางเลือกเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรแล้ว ยังช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าสร้างร่มเงาให้กับพืชอื่นเช่นกาแฟ ผักพื้นบ้านและพืชสมุนไพร รวมไปถึงการเพิ่มที่อยู่อาศัยของนก แมลง และสัตว์ใหญ่น้อยต่าง ๆ ในธรรมชาติ ช่วยเพิ่มแหล่งอาหารให้ชาวบ้าน เพิ่มความชุ่มชื้นให้กับดิน สร้างสภาวะแวดล้อมที่สมดุลส่งผลดีต่อระบบนิเวศโดยรวมอีกด้วย

- ได้จัดทำแปลงสาธิตด้านการปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มรายได้ จำนวน 8 แปลงในปีแรก และขยายผลออกไปอีกมากในปีที่สอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ โดยเกษตรกรได้รับคำแนะนำและสนับสนุนให้ปลูกพืชยืนต้นเพิ่มเข้าไปในแปลงข้าวไร่ที่ทำอยู่เดิม และยังคงปลูกข้าวไร่เพื่อใช้บริโภคต่อไป พร้อมทั้งทำชั้นบรรดาดินและทำระบบพืชขวางแนวระดับเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน ทำนาชั้นบรรดาดินเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน สำหรับพืชที่สนับสนุนให้ปลูกเช่น พลับ (ซึ่งมีทั้งต้นพลับป่าที่ขึ้นเองตามธรรมชาติด้วย) อะโวคาโด หม่อน มะม่วง ขนุน มะไฟ พืช ลีนจี พลัม กาแฟ บัวย มะคาเดเมีย องุ่น (ซึ่งเพิ่งแนะนำในปีที่สอง) และพืชผักต่าง ๆ ที่เกษตรกรใช้เก็บกินเป็นอาหารและขายได้

- แปลงเรียนรู้การปลูกพืชผสมผสานเป็นการเรียนรู้เพื่อหาทางออกจากความยากจนของเกษตรกรบนพื้นที่สูง หาทางออกจากปัญหาการปลูกพืชเชิงเดี่ยวบนพื้นที่ลาดชันซึ่งทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรมส่งผลให้การปลูกพืชได้ผลผลิตต่ำ เป็นเหตุให้เกษตรกรต้องเปิดพื้นที่ทำกินใหม่ไปเรื่อย ๆ อันเป็นสาเหตุของการบุกรุกป่า ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา แต่การปลูกพืชผสมผสานหรือวนเกษตร เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเติบโตของพืชหลากหลายชนิดเลียนแบบป่า เป็นการกระจายความเสี่ยงจากการที่ต้องพึ่งพาพืชรายได้ชนิดใดชนิดหนึ่งเพียงอย่างเดียว เป็นการเพิ่มโอกาสที่จะมีรายได้จากพืชหลากหลายชนิดและเพิ่มความมั่นคงทางอาหารอีกด้วย

- สำหรับไม้ผลที่มีศักยภาพทั้งเพื่อสร้างรายได้โดยตรงและกระตุ้นให้เกิดรายได้ทางอ้อมจากการท่องเที่ยวมีรายละเอียดของผลงานและแผนงานดังนี้

ผลและแผน การสร้างแปลงไม้ผลตัวอย่าง ในแปลงของเกษตรกร						
ชนิดพืช	ปี 2553/54		ปี 2554/55		รวม	
	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ไร่	ราย
อู๋น (Beauty Seedless)			14	14	14	14
สตรอเบอรี่	2	2	20	20	29	31
เสาวรส	13	7	15	10	28	17
อะโวคาโด	13	10	15	12	28	22
พืช	4	5	5	7	9	12

• สำหรับการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นอื่น ๆ ในฤดูกาลเพาะปลูกปี 2554 และปี 2555 นี้ โครงการ ฯ ได้ร่วมมือกับโครงการขยายผลโครงการหลวง กองอำนาจการโครงการปลูกป่า กองบัญชาการกองทัพไทย และสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย สนับสนุนการฝึกอบรมและติดตามแนะนำในแปลงของเกษตรกร อีกทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทั้งกล้าไม้โตเร็ว กล้าพันธุ์กล้วยน้ำว้า ไม้ผลนานาชนิด เพื่อปลูกเป็นป้าชาวบ้านให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ และใช้เป็นพืชร่มเงาเพื่อปลูก กาแฟ และพืชอื่น ๆ ผสมผสาน

เข้าไปในแปลง โดยพันธุ์ไม้ผลซึ่งเป็นพืชที่เกษตรกรปลูกไว้กินและสร้างรายได้ในระยะยาว เช่น พืช บัวย พลับ อะโวคาโด มะม่วง เงาะ ทุเรียน มังคุด มะไฟ ลำไย หวาย รวมต้นกล้าไม้ผลทั้งหมดจำนวน 30,000 กล้า ไม้โตเร็วได้แก่ จันทร์ทอง เมเปิล การบูร กระถินดอย รวมกล้าไม้โตเร็ว 20,000 กล้าโดยส่งมอบให้เกษตรกรนำไปปลูกในแปลงปลูกพืชแบบผสมผสานและในบริเวณป่าชุมชน

- สำหรับกล้าไม้ผลไม้ยืนต้น ที่ได้สำรวจความต้องการของพื้นที่และอยู่ระหว่างการจัดหาเพิ่มเติมให้กับเกษตรกรในปี 2555 ซึ่งจะทำการปลูกในช่วงกลางเดือน มิถุนายน 2555 เป็นต้นไป มีดังนี้

ชนิด/จำนวน (ต้น)										
พืช (ท่อ)	พลับ	อะโวคาโด	ไม้บงหวาน	กาแฟ	กล้วย	องุ่น	สตรอเบอรี่	แมคคาพา	สัก	จันทร์ทอง
1,590	2,210	3,280	1,000	15,000	270	50	1,000	800	1,150	5,750

การปลูกพืชหมุนเวียนและพืชรายได้อายุสั้น

- เกษตรกร 86 ครอบครัวจาก 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วยบ้านเฮโก 46 ครอบครัว บ้านหล่อย 30 ครอบครัว และบ้านอ้งหล่อยอาซ่า 10 ครอบครัว รวมพื้นที่ประมาณ 90 ไร่ ได้รับการสนับสนุนให้ร่วมกันทำกิจกรรมปลูกถั่วเหลืองข้าวโพดเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและหลีกเลี่ยงการเผาเศษซากพืช ทำให้ได้รับผลผลิตข้าวโพดเพิ่มขึ้นจากเดิม 600 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 800 กิโลกรัมต่อไร่ รวมผลผลิตที่เกษตรกรได้รับต่อพื้นที่ 5 ไร่ เท่ากับ 4,000 กิโลกรัม ช่วยให้เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตลงด้วย สำหรับถั่วที่เกษตรกรปลูกเหลืองกับข้าวโพด เป็นถั่วแดง ขายได้กิโลกรัมละ 30 บาท

การปลูกหญ้าให้เป็นพืชอาหาร

- ร่วมกับโครงการขยายผลโครงการหลวงสนับสนุนกล้าหญ้าและได้ปลูกเสริมเข้าไปในป่าให้เป็นแหล่งอาหารและไว้ใช้สอยในอนาคตแก่บ้านจะบูนี จำนวน 4,000 กล้า โดยได้ปลูกไปแล้วในฤดูกาลเพาะปลูกปี 2554

ส่งเสริมการปลูกผักเพื่อเพิ่มรายได้

- การส่งเสริมการผลิตผักเพื่อการค้า เกษตรกรเข้าร่วม 10 ราย เป็นการเริ่มต้นเรียนรู้โดยรวมกลุ่มกันทำโรงเรือนปลูกผัก ขนาด 6 x 30 เมตร (180 ตารางเมตร) ทำโรงเรือนรายละเอียดหนึ่งโรงเรือน โดยโรงเรือนหนึ่ง ๆ ต้องใช้ต้นทุนในการก่อสร้างประมาณ 20,000 บาท โครงการลดความยากจนได้ร่วมกับโครงการขยายผลโครงการหลวงให้การสนับสนุนเงินทุนเริ่มต้น โดยให้เกษตรกรกู้ยืมเงินไปลงทุน แล้วค่อย ๆ ทะยอยคืนเงินทุนกลับมาหมุนเวียนภายในกลุ่ม พร้อมทั้งได้แนะนำให้สมาชิกกลุ่มทำการออมเงินวันละบาทต่อคน เดือนละ 30 บาทเพื่อเก็บไว้เป็นกองทุนร่วมกัน ซึ่งจะต้องติดตามให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มและเงินทุนของกลุ่มร่วมกันต่อไป

- สำหรับการผลิตผักนั้น เกษตรกรได้ตัดสินใจที่จะลองผลิตบรอกโคลี ถั่วลันเตา มะเขือเทศ กวางตุ้ง คะน้า กะหล่ำปลี มะระหวาน และผักพื้นบ้านต่าง ๆ เพื่อส่งตลาดในชุมชน เช่น ตลาดแม่สลอง เทอดไทย ห้วยผึ้ง รวมทั้งตลาดภายนอก เช่นตลาดของโครงการหลวง ผลการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

การเรียนรู้ด้านการปลูกพืชผักเพื่อเพิ่มรายได้				
ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิตรวม (ก.ก.)	ราคาผลผลิตเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	รายได้รวม (บาท)
บร็อกโคลี	1	425	26.76	11,375
หน่อไม้ฝรั่ง	1	50	10.00	500

การเรียนรู้ด้านการปลูกพืชผักเพื่อเพิ่มรายได้				
ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิตรวม (ก.ก.)	ราคาผลผลิตเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	รายได้รวม (บาท)
ผักกาดฮ่องเต้	1	420	8.33	3,500
ผักปวยเล้ง	4	960	25.75	24,720
ชาโยเต้	1	17	10.59	180
หอมชู	1	225	50.00	11,250
โอซุน	1	370	37.08	13,720
รวม	10			65,245

- ส่งเสริมการปลูกเสาวรสวนที่บ้านหล่อย จำนวน 3 ราย พื้นที่รวม 5 ไร่ บ้านเฮโก จำนวน 6 ราย พื้นที่ 15 ไร่ โดยผลผลิตที่ได้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋ามเป็นผู้รับซื้อจากเกษตรกร

- ส่งเสริมการเลี้ยงหนอนไหมไหม มีเกษตรกรเข้าร่วม 10 รายจากบ้านหล่อย และบ้านอ้งหล่อยแต่จากการติดตามพบว่าไม่ได้ผลเท่าที่ควรเนื่องจากชาวบ้านหันไปเก็บหน่อไม้ทำให้หนอนไม่มีอาหาร กิจกรรมนี้จะต้องทบทวนและสรุปบทเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงให้ได้ผลดีกว่าเดิม

- สำหรับการทดลองเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือน มีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 20 จากบ้านเฮโก หล่อย และบ้านอ้งหล่อย เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยได้แล้วคนละประมาณ 60-100 กิโลกรัม ซึ่งมีโอกาสที่จะขยายผลสำหรับการผลิตพืชผักอินทรีย์ต่อไป ทั้งนี้โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กิจกรรมที่ 1.2 (3.1.2)

ส ับสนุนเกษตรกรรายย่อยในการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมให้เป็น นาขั้นบันไดรวมทั้งทำการพัฒนาระบบน้ำเพื่อการปลูกข้าวซึ่งจะ ช่วยให้ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายลดการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าจากการทำไร่บนพื้นที่ลาดชัน มาทำการเกษตรอย่างยั่งยืนและมีการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสมมากขึ้น (ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่ม และลดปัญหาหมอกควันจากการเผาไร่อีกด้วย)

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. 2555 พื้นที่อย่างน้อย 100 ไร่ ได้มีการพัฒนาเป็นพื้นที่นาขั้นบันไดเพื่อให้เกษตรกรรายย่อยอย่างน้อย 100 ครอบครัวได้ใช้ประโยชน์ในการผลิตข้าวและพืชอาหารที่จำเป็นอันจะทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความเหมาะสม ยั่งยืนลดการใช้พื้นที่ป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยลง ส่งผลให้มีพื้นที่ป่าสมบูรณ์ขึ้น มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากการเก็บหาผลผลิตจากป่าได้มากขึ้นด้วย

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- ดำเนินการไปแล้ว 50 ไร่ เกษตรกร 50 ราย โดยได้สำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมในปีแรกได้ 72 แปลง และจะเริ่มสำรวจเพิ่มเติมให้ครบ 100 แปลง ในการดำเนินงานปีที่ 2 สำหรับเกษตรกร 50 ราย ในปีนี้โครงการฯ ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าแรงงานและค่าอาหารในการขุดนาไร่ละ 3,000 บาท อุดหนุนการพัฒนาระบบน้ำเข้านาไร่ละ 1,000 บาท และอุดหนุนเงินกองทุนเพื่อการขยายที่นาในอนาคต ไร่ละ 2,000 บาท รวมเป็นเงินงบประมาณเพื่อการขยายพื้นที่นาที่ได้ส่งมอบผ่านสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายให้กับเกษตรกรไปแล้วทั้งสิ้น 326,500 บาท

- การสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมเพิ่มเติมอีก 50 ไร่ ในปี 2555 อยู่ระหว่างดำเนินการร่วมกับเกษตรกร คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคม 2555

กิจกรรมที่ 1.3 (3.1.3)

ส ับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตกาแฟอะราบิก้าคุณภาพดี และมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยอาจใช้ชื่อท้องถิ่นว่า “พนาคอฟฟี่” ซึ่งหมายถึงถึงกาแฟจากผืนป่า ทั้งนี้เพื่อให้เป็นช่องทางการตลาดสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในพื้นที่ดอยแม่สลอง

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. 2555 อย่างน้อยกลุ่มวิสาหกิจของเกษตรกรเป้าหมายจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการจัดตั้งขึ้นและดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูปและการจำหน่ายกาแฟอาราบิก้าคุณภาพดีจากดอยแม่สะลองเพื่อให้เป็นช่องทางการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อันเป็นการยกระดับเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- มีเกษตรกรสนใจรวมกลุ่มแล้ว 2 กลุ่ม คือบ้านพนาสวรรค์ (19 ราย) และกลุ่มบ้านแม่เตอ (29 ราย) ซึ่งได้เข้ามาร่วมเรียนรู้และขยายผลออกไป โดยโครงการฯ ร่วมกับโครงการขยายผลโครงการหลวงอยู่ระหว่างออกแบบรายละเอียดอุปกรณ์และโรงเรือนแปรรูปกาแฟ เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนฤดูทูลเก็บเกี่ยว 2555/56 นี้ ซึ่งแม้ว่าราคากาแฟผลสดจะสูงทำให้ขาดแรงจูงใจในการแปรรูป แต่ก็ยังมีกาแฟอีกส่วนหนึ่งภายใต้แบรนด์พนา คอฟฟี่ที่เริ่มได้รับความนิยมจากผู้ค้า ซึ่งจะช่วยรองรับผลผลิตกาแฟที่เหลือจากการขายผลสดอีกด้วย

- จัดฝึกอบรมเรื่องการผลิตกาแฟอาราบิก้าแบบครบวงจร โดยมีวิทยากรจากศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่เป็นผู้บรรยายความรู้ พร้อมทั้งการฝึกการชิมกาแฟ (Cup Test) โดยนำกาแฟในพื้นที่ไปคั่ว 3 แบบ ได้แก่ อ่อน ปานกลาง และเข้ม รสชาติที่ผู้เข้าอบรมชอบมากที่สุดได้แก่แบบ กลาง เข้มและอ่อน ตามลำดับ

กิจกรรมที่ 1.4 (3.1.4)

ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำและไก่พันธุ์พื้นเมืองเพื่อให้เป็นแหล่งอาหารโปรตีนในท้องถิ่นรวมถึงการสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวและใช้มูลไก่เป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงบำรุงดิน

เป้าหมาย

เกษตรกรอย่างน้อย 30 ครอบครัว จาก 2 หมู่บ้านเป้าหมาย มีการเลี้ยงไก่ และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายไก่ดำที่เลี้ยงโดยการส่งเสริมของโครงการฯ

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- ในปีแรกได้ปรับแผนไปให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ 1.1 แทน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงไก่ดำอยู่แล้ว โดยโครงการฯ ได้ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมด้านการป้องกันโรคระบาดและร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์เข้าไปให้บริการทำวัคซีนแทนการสนับสนุนพันธุ์ไก่

- ปีที่สองได้ปรับแผนเพิ่มจากการส่งเสริมการเลี้ยงไก่อย่างเดียว เพิ่มการส่งเสริมการเลี้ยงกระต่ายอีกชนิดด้วย เนื่องจากกระต่ายเป็นสัตว์ขนาดเล็กที่เลี้ยงง่าย กินอาหารไม่เลือก แพร่ขยายพันธุ์ได้เร็ว มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง และมีวงจรในการผลิตสั้น แม้กระต่ายหนึ่งตัวสามารถผลิตลูกให้เนื้อเท่ากับลูกวัว 1 ตัว ใน 1 ปี กระต่ายเป็นสัตว์ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย ทั้งเนื้อ หนัง ขนกระต่ายอายุ 4 – 5 เดือน จะโตเป็นหนุ่มสาวพร้อมผสมพันธุ์และจะอุ้มท้องเพียง 1 เดือน คลอดลูกครั้งละ 5 – 10 ตัว หลังจากคลอดลูก และเลี้ยงลูกไป 1- 2 เดือน ก็สามารถหย่านม

และผสมพันธุ์มีลูกได้อีก แม่กระต่ายเพียง 1 ตัว ใน 1 ปี สามารถผลิตลูกได้มากถึง 100 ตัว

- กระต่ายที่ทดลองเลี้ยงในพื้นที่คอยแม่สองเป็นพันธุ์นิวซีแลนด์ไวท์ (New Zealand White) สีขาว ตาแดง ขนาดโตเต็มที่ประมาณ 4 - 5 ก.ก. มีเนื้อมาก โตไว เป็นแม่พันธุ์ที่ดี และพันธุ์เชคเกอร์ใจแอนท์ (Checkered Giant) ตัวใหญ่ เนื้อมาก ขนาดโตเต็มที่ประมาณ 5 - 6 ก.ก. เกษตรกรที่บ้านอ้งหล่ออาฮา 4 ราย ได้รับการสนับสนุนให้ทดลองเลี้ยงกระต่ายมาตั้งแต่ครั้งหลังของปี 2554 สามารถผลิตลูกกระต่ายส่งขายได้แล้ว 112 ตัว (ปี 2554 = 67 ตัว, ปี 2555 = 145 ตัว) ราคาขายลูกกระต่ายอายุหนึ่งเดือน ตัวละ 100 บาท และหากเกษตรกรต้องการเลี้ยงกระต่ายเพื่อขายเนื้อเมื่อกระต่ายอายุ 5 เดือน น้ำหนักประมาณ 3 - 5 ก.ก. ราคา กิโลกรัมละ 120 บาท หรือเท่ากับตัวละ 350 - 600 บาท กระต่ายจึงเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อบริโภคเนื้อที่น่าสนใจอีกชนิดหนึ่งซึ่งจะได้พิจารณาขยายผลตามความสนใจของเกษตรกรต่อไป

กิจกรรมที่ 1.5 (3.1.5)

ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรแบบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น หมูหลุม เพื่อเป็นแหล่งอาหารและเพิ่มรายได้รวมทั้งใช้ประโยชน์จากมูลสุกรในการทำปุ๋ยหมัก และการทำก๊าซชีวภาพ

เป้าหมาย

เกษตรกรอย่างน้อย 10 ครอบครัว จากหมู่บ้านเป้าหมาย 2 หมู่บ้าน มีการพัฒนาการเลี้ยงสุกรเพื่อเพิ่มรายได้ซึ่งส่งผลให้มีฐานะดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นตัวอย่างให้กับครอบครัวอื่น ๆ ในการเรียนรู้และปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- ให้การสนับสนุนพันธุ์สุกรผสมชนจำนวน 30 ตัว การเลี้ยงสุกรเป็นเสมือนการออมเงิน สามารถเพิ่มรายได้เป็นกอบเป็นกำได้เช่นกัน โดยเฉพาะสุกรผสมชนและพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งจะให้ลูกตก ตกลูกปีละสามครั้ง ๆ ละ 6-10 ตัว และเมื่อเลี้ยงขุนไปประมาณหนึ่งปี จะมีราคาประมาณ 5,000 – 6,000 บาทต่อตัว นอกจากนั้นเกษตรกรยังได้นำเอามูลสุกรที่ได้ไปใช้ในการปลูกผัก ซึ่งได้เกิดเกษตรกรตัวอย่างขึ้นแล้วในพื้นที่โครงการ ฯ

ผลลัพธ์ที่ 2 (3.2)

ส่งเสริมกิจกรรมนอกภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนที่ยากจน โดยการริเริ่มให้ทำวิสาหกิจขนาดเล็ก การบริหารจัดการการเงินของครัวเรือนและชุมชน การทำกิจกรรมด้านอาชีพของกลุ่มที่สนใจต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ 2.1 (3.2.1)

จัดตั้งและเสริมสร้างขีดความสามารถของกลุ่มสตรีทอผ้า และทำผลิตภัณฑ์จากผ้า กลุ่มผู้ชายทำกิจกรรมแกะสลักไม้และงานฝีมือ ทั้งนี้โดยการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะ การจัดศึกษาดูงาน โดยดำเนินการร่วมกับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการซึ่งมีหน่วยงานย่อยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่จันและอำเภอแม่ฟ้าหลวง

เป้าหมาย

กลุ่มสตรีอย่างน้อย 3 กลุ่ม และผู้ชายอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีการดำเนินกิจกรรมด้านงานฝีมือนอกภาคเกษตร อันสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและดำเนินการได้อย่างเข้มแข็งภายในปี พ.ศ. 2555

ความก้าวหน้า

- ร่วมกับโครงการขยายผลโครงการหลวง จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านอ้งหล่ออาฮา บ้านจะบูนีและบ้านเฮโกแล้ว 3 ครั้ง จัดศึกษาดูงาน 2 ครั้ง กลุ่มสตรีเข้ารับการอบรมครั้งละ 20 คน เน้นเรื่องการย้อมสีธรรมชาติเพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนสร้างความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของชนเผ่าอาฮา ซึ่งเป็นการสนับสนุนการฝึกอบรมตามความต้องการของชุมชน การอบรมดังกล่าวทำให้ได้สีธรรมชาติจากต้นฮ่อม ครั่ง เปลือกมะกอก ก่อ และหมามูย เป็นต้น

- สนับสนุนการก่อสร้างอาคารหัตถกรรมและใช้เป็นอาคารเอนกประสงค์ของชุมชน และโครงการขยายผลโครงการหลวงได้ช่วยจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมเช่นกีทอผ้าและอุปกรณ์ย้อมผ้า อาคารที่สร้างขึ้นนี้ยังใช้เป็นจุดทอผ้าของกลุ่มสตรี เป็นที่รับรองนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนใช้เป็นสถานที่เก็บและวางแสดงงานหัตถกรรม เป็นสถานที่เรียนรู้เกี่ยวกับการทอผ้า และการทำอาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ ของกลุ่มสตรีบ้านอ้งหล่อ-อ่าซ่า ซึ่งเปิดดำเนินการแล้วตั้งแต่ปลายปีที่ผ่านมา

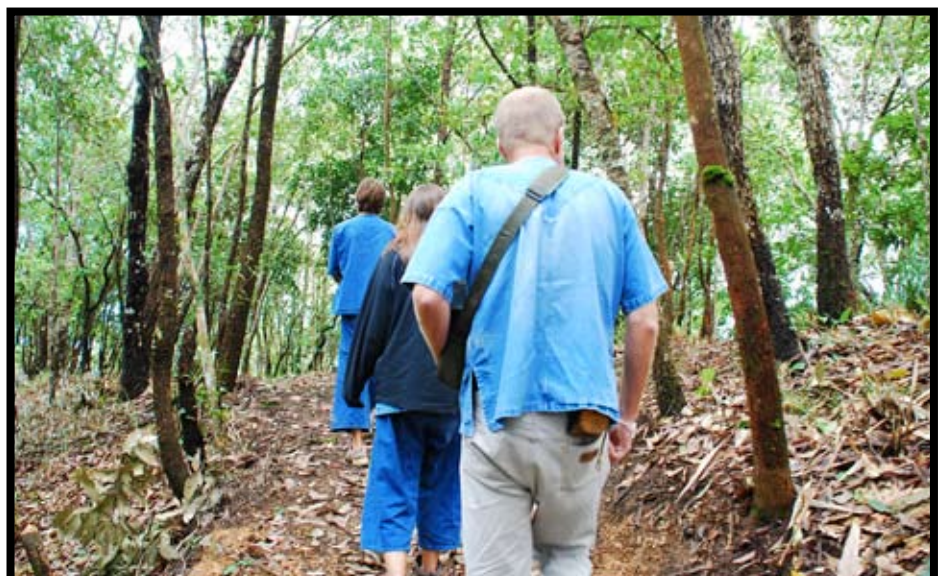
- สำหรับกลุ่มผู้ชายและกลุ่มอื่น ๆ อยู่ระหว่างดำเนินการ

กิจกรรมที่ 2.2 (3.2.2)

ส ับสนุนชุมชนในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว อันเป็นการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมมัคคุเทศน์ท้องถิ่น การปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ชุมชน การทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในชุมชน การทำป้ายแสดงข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้โดยการปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและเป็นการเสริมงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นและของชนเผ่าอีกทางหนึ่งด้วย

เป้าหมาย

ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายอย่างน้อย 3 ชุมชน มีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวให้กับสมาชิกในชุมชนภายในปี พ.ศ. 2555

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- ได้สนับสนุนการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทาง คือ บ้านจะบูนี บ้านอ้งหล่อ บ้านหล่อโยและบ้านสันติคีรี ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การริเริ่มโครงการนำกล้วยไม้คืนสู่ป่าซึ่งได้รับการสนับสนุนพันธุ์กล้วยไม้ป่าที่ได้จากการเพาะโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และในช่วงกลางเดือนมิถุนายน 2555 นี้ จะมีการปลูกต้นซากุระ หรือต้นพญาเสือโคร่ง จำนวน 3,000 ต้น เพิ่มเติมเข้าไปในพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติด้วย

- ที่บ้านโลจังชน ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดการพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ ส่วนที่บ้านอ้งหล่อได้ริเริ่มจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยชุมชน ส่วนที่บ้านหล่อโย ชาวบ้านได้เปิดร้านขายของที่ระลึกซึ่งทำจากผ้าและไม้ขายให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในหมู่บ้าน และมีการทำที่พักแบบโฮมสเตย์ด้วย ทั้งนี้จะมีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์เพิ่มเติมโดยร่วมมือกับโครงการขยายผลโครงการหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก และสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย

กิจกรรมที่ 2.3 (3.2.3)

สนับสนุนการปรับปรุงตลาดริมทางเพื่อจำหน่ายผลผลิตของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารจัดการ ดูแลรักษา และร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ (โดยองค์การบริหารส่วนตำบลและบกก.กองทัพไทยร่วมให้การสนับสนุน)

เป้าหมาย

มีการพัฒนาก่อตั้งตลาดริมทางที่ดูแลจัดการโดยชาวบ้าน เพื่อจำหน่ายผลผลิต ช่วยเพิ่มรายได้

ความก้าวหน้า

- จากการตรวจสอบความต้องการของชาวบ้าน พบว่าอยากให้มีการสร้างอาคารสถานที่ที่เรียบง่าย ให้เกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านได้มีสถานที่จำหน่ายผลผลิตอย่างเป็นระเบียบ สวยงาม เรียบร้อยและปลอดภัย มีความสะดวกสำหรับทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ มีระบบการจัดการขยะที่ดี ไม่ทิ้งเรื้อราดและไม่สร้างปัญหาหมักหมมขยะ โดยต้องมีการแยกขยะที่ย่อยสลายได้ออกมาใช้ประโยชน์ด้วยโดยให้ออกแบบอาคารที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนเผ่า โดยใช้อาคารร่วมกันกับอาคารหัตถกรรมบ้าน อังหล่อ

- สำหรับสถานที่ตลาดรวมนั้น ได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บริเวณรอยต่อ 3 หมู่บ้าน คือบ้านหล่อโย บ้านเฮโก และบ้านรวมใจ ไปแล้วหนึ่งแห่ง เป็นลักษณะอาคารกึ่งถาวร โดยได้ใช้งบประมาณจากโครงการลดความยากจนส่วนหนึ่ง และจากกองอำนวยการโครงการปลูกป่าอีกส่วนหนึ่ง ใช้ชื่อตลาดว่า ตลาดธรรมชาติ ใช้เป็นแหล่งขายสินค้าได้แล้ว แต่เมื่อฤดูแล้งที่ผ่านมาได้ถูกไฟไหม้เสียหายไปมาก ซึ่งอยู่ระหว่างการหารือเพื่อปรับปรุงหรือย้ายสถานที่ไปที่อื่นต่อไป

ผลลัพธ์ที่ 3 (3.3)

II ผนแม่บทชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์ จัดตั้งขึ้นเพื่อเกษตรกรรายย่อย และคนยากจนในชุมชนเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของครอบครัว และลดหนี้สินของครัวเรือน ด้วยการออมเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กิจกรรมที่ 3.1 (3.3.1)

จัดฝึกอบรมและติดตามให้คำแนะนำแก่ครัวเรือนในหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อให้มีการจัดตั้ง หรือปรับปรุงระบบการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์ให้สามารถทำหน้าที่เป็นกลุ่มการเงินขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการออมและการให้สินเชื่อแก่สมาชิกที่ต้องการได้

เป้าหมาย

กลุ่มออมทรัพย์ได้มีการจัดตั้ง พัฒนาและดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของครัวเรือนสมาชิกใน 7 หมู่บ้านเป้าหมายของโครงการ

ความก้าวหน้า

- ได้ริเริ่มกิจกรรมการออมเงิน (อย่างน้อย) วันละบาทต่อครอบครัวไปแล้ว 2 หมู่บ้าน คือ บ้านโลจังชน 38 ครอบครัว และบ้านอังหล่อ 30 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวทำกระบอกไม้ไผ่ไว้เก็บออมเงินเป็นประจำทุกวันอย่างน้อยที่สุดวันละหนึ่งบาทเพื่อเป็นการเริ่มต้นฝึกวินัยการออมเงิน ก่อนจะก้าวสู่การทำกลุ่มการเงินในชุมชนต่อไป

- เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรึกษาหารือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งรับทราบความต้องการของชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายในช่วงเริ่มต้นโครงการ โดยการจัดเวทีชุมชนและการพบปะเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามข้อ 1

- จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทุกหมู่บ้านเป้าหมาย แต่กิจกรรมเรื่องการออมทรัพย์ ยังไม่สามารถเดินหน้าไปได้เท่าที่ควร อาจเป็นเนื่องจากทัศนคติเรื่องการออมยังไม่ตลกผลึก โครงการฯ จึงได้ปรับแนวการทำงานไปเน้นในเรื่องการเพิ่มรายได้จากการทำเกษตรให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 3.2 (3.3.2)

จัดทัศนศึกษาแก่ชาวบ้านและแกนนำองค์กรชาวบ้านในพื้นที่โครงการ เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการพัฒนาจากพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตัวอย่างด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของชาวบ้าน นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลดีแก่ครอบครัวและชุมชนของตนเอง

เป้าหมาย

ชาวบ้านสามารถนำความรู้และตัวอย่างหรือบทเรียนที่ได้จากการศึกษาดูงาน ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามความเหมาะสมของเงื่อนไขของแต่ละครอบครัวและชุมชน

ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานหนึ่งปี

- ดำเนินการแล้ว 1 ครั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553 โดยได้จัดศึกษาดูงาน และฝึกอบรมแก่แกนนำชาวบ้านจากพื้นที่เป้าหมายจำนวน 40 คน โดยได้ไปเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรกิจกรรมธรรมชาติและการพึ่งพาตนเองเป็นเวลา 3 วัน ณ มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติบ้านอมลอง วัดพระบรมธาตุตออยผาส้ม ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และดูงานเกี่ยวกับการปลูกพืชหลากหลายชนิด ณ สถานีเกษตรหลวงสะเมิง ทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้และทำเป็นหลายเรื่อง เช่น การทำหัวเชื้อ

ป่วยหมักปุ๋ยชีวภาพ สารป้องกันกำจัดแมลง การทำสบู่ แชมพู น้ำยาล้างจานไว้ใช้เองในครัวเรือน การปลูกพืชเพื่อสร้างป่าและพืชอาหาร การปลูกไม้ การปลูกไม้ผลเมืองหนาว การเลี้ยงหมู การทำเตาประหยัดพลังงาน การทำน้ำส้มควันไม้ ฯลฯ ซึ่งขณะนี้ชาวบ้านได้กลับมาเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ไปเรียนรู้จากการดูงานแล้ว เช่น ที่บ้านอ้งหล่อ บ้านพนาสวรรค์เริ่มทำน้ำยาล้างจานใช้เองแล้ว

- ร่วมกับโครงการขยายผลโครงการหลวงและสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย จัดอบรมในพื้นที่และในหมู่บ้าน เน้นการเข้าไปเยี่ยมกลุ่ม สอนการทำงานในแปลง และจัดอบรมกลุ่มย่อยในพื้นที่ เจาะกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเรื่องและกลุ่มเรียนรู้เล็ก ๆ เช่น การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงกระต่าย การเพาะกล้าไม้โตเร็ว การเพาะเมล็ดกาแฟ การปลูกสตอเบอรี่ การปลูกกาแฟได้ร่นเงาไม้ชนิดอื่น การป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การขุดนาขั้นบันได การเสียบยอดพลับ การปลูกผักเพื่อการค้า การทำปุ๋ยชีวภาพ การตัดแต่งกิ่งไม้ผล การปลูกผัก การปลูกองุ่นเป็นต้น ซึ่งผลของการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานก็คือรูปธรรมของกิจกรรมในแปลงของเกษตรกร

กิจกรรมที่ 3.3 (3.3.3)

เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับชุมชน โดยจัดให้มีการประกวดหมู่บ้านเข้มแข็ง ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนและสนับสนุนทุนเพื่อเป็นกำลังใจในการดำเนินงานและขยายผลการปฏิบัติของชุมชนในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย

เกิดการน้อมนำแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ของโครงการฯ และขยายผลให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

ความก้าวหน้า

- ได้กำหนดจัดงานรณรงค์ฯ ในวันที่ 12-14 มิถุนายน 2555 นี้

แผนงานต่อเนื่องปี 2555-เมษายน 2556

	กิจกรรม	เป้าหมาย	ช่วงเวลา
1.	การทำนาขั้นบันไดเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และการเพิ่มผลผลิตข้าว ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย	50 ไร่	พ.ค.- ก.ย 55
2.	ส่งเสริมการปลูกไม้ผล เช่นมะคาเดเมีย พืท อะโวคาโด มะม่วง และอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่และการตลาด ดำเนินงานร่วมกับสำนักงานโครงการขยายผล โครงการหลวงแม่สลอง	7 หมู่บ้าน เกษตรกร 120 ราย	พ.ค. 55- เม.ย. 56
3.	อบรมการผลิตกล้ากาแฟอราบิก้าโดยเกษตรกรเอง เช่นการฝึกอบรมวิธีการเพาะ การสร้างเรือนเพาะชำ การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์กาแฟ ดำเนินงานร่วมกับสำนักงานโครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง โดยให้เกษตรกรทำการเพาะกล้าไม้โตเร็วเพื่อปลูกเป็นป่าใช้สอย และการเพาะกล้าไม้ท้องถิ่น และสมุนไพรต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย	7 หมู่บ้าน เกษตรกร 7 ราย (เรือนเพาะชำขนาด 4x6 เมตร ต่อราย)	พ.ย. 55 – ม.ค. 56
4.	ส่งเสริมการปลูกองุ่น (เพื่อเก็บผลสด)	7 หมู่บ้าน เกษตรกร 14 ราย ๆ รายละ 20 ต้น	มิ.ย.- ธ.ค. 55
5.	ฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติการตัดแต่งกิ่งกาแฟที่ให้ผลผลิตแล้ว เน้นลงมือปฏิบัติการในสวนเกษตรกร เพื่อให้เป็นแปลงตัวอย่างหรือแปลงเพื่อการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งว่าให้ผลดีกว่าการไม่ตัดแต่งกิ่งที่ถูกต้องอย่างไร	100 ไร่ เกษตรกร 50 ราย	มี.ค. 55 และ ธ.ค. 55 และ มี.ค 56
6.	อบรมส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรทำการแปรรูปกาแฟอราบิก้า เพื่อให้เป็นแหล่งรับซื้อผลผลิตกาแฟในพื้นที่ และสร้างแบรนด์กาแฟของดอยแม่สลอง	สนับสนุนอุปกรณ์ ร่วมกับองค์กรอื่น โดยให้สำนักงานโครงการ ขยายผลฯ เป็นหน่วย ประสานงาน	ก.ย. – ธ.ค 55
7.	ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว เช่น เมเปิล จันทองเทศ เพิ่มเติมเพื่อให้เป็นร่มเงาสำหรับกาแฟ	เกษตรกรตัวอย่าง อย่างน้อย 20 ราย	พ.ค.- ส.ค. 55

	กิจกรรม	เป้าหมาย	ช่วงเวลา
8.	ส่งเสริมการปลูกสตรอเบอรี่พันธุ์พระราชทาน 80 เน้นเกษตรกรตัวอย่างให้ทำการทดสอบ และจัดบันทึกการลงทุนและผลตอบแทน เพื่อเรียนรู้สำหรับการขยายผลต่อไป	3 ราย ในพื้นที่ที่เหมาะสมหรือมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ก.ย. 55 – มี.ค. 56
9.	จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว การทำโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชน การฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามโปรแกรมการท่องเที่ยวตามที่ชุมชนกำหนด	3 หมู่บ้าน	ต.ค. 55 – มี.ค. 56
10.	จัดซื้อลูกหมูเหมยซาน และหมูพื้นเมืองเพื่อขยายผลการเลี้ยงหมูหลุม โดยใช้วิธีการคืนพันธุ์หมู (passing on the gift) เพื่อขยายให้เกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป โดยเกษตรกรต้องลงทุนทำโรงเรือนและลงทุนเรื่องค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เอง (มีการส่งเสริมเมื่อปีที่ผ่านมาแล้ว 6 ราย)	พันธุ์หมู 35 ตัว เกษตรกรอย่างน้อย 7 ราย	ก.ค. 55
11.	ส่งเสริมการเลี้ยงกระต่ายพันธุ์เนื้อเพิ่มเติม (ทดลองทำแบบเดียวกับการเลี้ยงหมู – Passing on the gift) โดยให้เกษตรกรทำการจัดบันทึกต้นทุนผลตอบแทน รายรับ รายจ่ายด้วย	เกษตรกร 10 ราย	ม.ค. – ธ.ค. 55
12.	จัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อวิเคราะห์รายรับ รายจ่ายของชุมชน ตลอดจนคิดหาวิธีการเพื่อรายได้ของชุมชน โดยใช้กระบวนการจัดเวทีระดมสมองและการจัดบันทึกพร้อมจัดทำรายงานเพื่อการเรียนรู้ของชุมชน	7 หมู่บ้าน	ม.ค. – ธ.ค. 55
13.	จัดศึกษาดูงานและอบรมอาชีพนอกภาคเกษตร	30 ราย	ก.ย. 55

ประมวลภาพกิจกรรมโครงการฯ ที่ผ่านมา

โครงการลดความยากจนในพื้นที่ดอยแม่สลอง

IUCN สำนักงานประเทศไทย

63 สุขุมวิท 39 เขตวัฒนา

กรุงเทพฯ 10110

โทร. +66 2 6624029

โทรสาร +66 2 662 4387

www.iucn.org/thailand